

Sygn. akt I ACa 827/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	<u>SSA Paweł Rygiel</u> SSA Hanna Nowicka de Poraj
Protokolant:	st.sekr.sądowy Barbara Piaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2012 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o. o. z/s w K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w L. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, (...) Sp. z o.o. we W., (...) Sp. z o. o. z/s w W., (...) Sp. z o.o. z/s w W., (...) Sp. z o.o. z/s w N., (...) Centrum S.A. z/s w K., (...) Sp. z o. o. w P., (...) S.A. z/s we W., (...) Sp. z o. o. z/s w J., Biuru Usługowo - Handlowemu (...) Sp. z o. o. z/s w W., (...) Usługowej Spółdzielni (...) z/s w Ż., PPHU (...) Sp. z o. o. z/s w N., (...) Sp. z o. o. z/s w C., Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o. o. w L., (...) Sp. z o. o. w S., (...) Sp. z o. o. z/s w R., (...) Sp. z o. o. z/s w W., (...) Sp. z o. o. z/s w W., Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. z/s w L., (...) Sp. z o. o. z/s w W., (...) Sp. z o. o. z/s w B., Wydawnictwu (...) Sp. z o. o. z/s w W., Zakładowi Produkcji (...) Sp. z o. o. z/s w G., (...) S. A. z/s w W., (...) Sp. z o. o. z/s w W., Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W., Gminie W., (...) Sp. z o.o. z/s w K.

o ustalenie

na skutek apelacji strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 22 grudnia 2011 r. sygn. akt I C 1438/06

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanych Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, (...) Spółki z o.o. w S. oraz Przedsiębiorstwa (...) Spółki z o.o. w L. kwoty po 5.400zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

sygn. akt I ACa 827/12

UZASADNIENIE

(...) spółka z o.o. w K., w pozwie skierowanym przeciwko (...) spółce z o.o. we W., (...) spółce z o.o. w W., (...) spółce z o.o. w W., (...) spółce z o.o. w N., (...) Centrum SA w K., (...) spółce z o.o. w P., (...) SA we W., (...) spółce z o.o. w J.,

Biuru Usługowo – Handlowemu (...) spółce z o.o. w W., (...) Usługowej Spółdzielni (...) w Ż., PPHU (...) spółce z o.o. w N., (...) spółce z o.o. w C., Przedsiębiorstwu (...) spółce z o.o. w L., (...) spółce z o.o. Oddziałowi M. w S., (...) spółce z o.o. w R., (...) spółce z o.o. w W., (...) spółce z o.o. w W., Przedsiębiorstwu (...) spółce z o.o. w L., (...) spółce z o.o. w W., (...) spółce z o.o. w B., Wydawnictwu (...) spółce z o.o. w W., Zakładowi Produkcji (...) spółce z o.o. w G., (...) SA w W., (...) spółce z o.o. w W., Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w W., Gminie W., Skarbowi Państwa – Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w L. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, domagała się ustalenia, „że odpowiedzialność strony powodowej za zobowiązania byłego Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w L., ograniczona jest do wartości tego przedsiębiorstwa ustalonej wedle stanu z daty jego nabycia przez stronę powodową w dniu 30 grudnia 2005 r., ustalonej w opinii rzeczoznawcy na kwotę 1.130.700 zł oraz wedle cen z daty zaspokojenia wierzycieli, a strona powodowa zobowiązana jest do zaspokajania wierzycieli nabytego w toku prywatyzacji przedsiębiorstwa wedle pierwszeństwa zaspokojenia określonego we właściwych przepisach aż do wyczerpania wskazanej wyżej sumy stanowiącej górną granicę jej odpowiedzialności przy czym za miarodajną przyjmuje się wartość przedsiębiorstwa wedle cen istniejących w dacie zaspokajania poszczególnych wierzycieli.”

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy powództwo oddalił.

Podstawą wyrokowania były następujące okoliczności faktyczne.

W dniu 30 grudnia 2005 roku Skarb Państwa – Wojewoda (...) sprzedał (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. Przedsiębiorstwo (...) w L. – Przedsiębiorstwo Państwowe, za cenę 4.500.000 zł., przy czym strony ustaliły, że przejście praw do przedsiębiorstwa i obowiązków z nim związanych nastąpi z dniem 1 stycznia 2006 roku, a kupujący oświadczył, że znana mu jest sytuacja prawna, ekonomiczna i finansowa prywatyzowanego przedsiębiorstwa, w tym także wszystkie zobowiązania i obciążenia związane z jego prowadzeniem. Sąd Okręgowy ustalił także, że według opinii dr inż. M. S. sporządzonej w maju 2006 roku wartość rynkowa przedsiębiorstwa dla aktualnego sposobu użytkowania wynosiła 1.130.700 zł.

Zobowiązania przedsiębiorstwa wobec dostawców wynosiły 1.198.517,77 zł, zaliczki od odbiorców 24.279,28 zł, kaucje od odbiorców łącznie 55.245,84 zł, zobowiązania wobec (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością 1.944.578,93 zł.. Ogółem kwota zobowiązań przedsiębiorstwa wynosiła 3222621,82 złotych.

Przed Sądem Okręgowym w Krakowie pod sygnaturą VII U 988/08 toczy się sprawa z odwołania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. Inspektoratu w L. z dnia 31 grudnia 2007 roku stwierdzającej przeniesienie obowiązku zapłaty zobowiązań z tytułu niezapłaconych składek (...) w łącznej kwocie 853.293,19 zł na następcę prawnego, nabywcę przedsiębiorstwa – (...) spółkę z o.o. oraz że postępowanie to zostało zawieszona na zasadzie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. do czasu zakończenia niniejszej sprawy.

Bezsporne w sprawie było, że strona powodowa zaspokoiła wszystkie wierzytelności wobec pozostałych wierzycieli – pozwanych w niniejszej sprawie.

Dokonując oceny prawnej roszczenia Sąd Okręgowy wskazał, że powodowa Spółka nabyła przedsiębiorstwo (w rozumieniu art. 55¹ k.c.) w oparciu o przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz.U.2002.171.1397 ze zm.) i zgodnie z art. 40 ust. 1 wskazanej ustawy wstąpiła we wszelkie prawa i obowiązki przedsiębiorstwa państwowego, bez względu na charakter stosunku prawnego, z którego te prawa i obowiązki wynikają. Zgodnie natomiast z art. 47 ust. 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji nabywca jest wyłącznie odpowiedzialny wobec wierzycieli za zobowiązania przedsiębiorstwa, przy czym odpowiedzialność ta ogranicza się do wartości przedsiębiorstwa według stanu z chwili nabycia, a według cen z chwili zaspokojenia konkretnego wierzyciela.

W ocenie Sądu I instancji powodowa spółka nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, albowiem jej interes prawny może zostać zaspokojony w roszczeniu „dalej idącym”, w szczególności poprzez wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego w trybie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Powodowa spółka może także jako dłużnik podnosić zarzut ograniczenia swej odpowiedzialności w toku postępowania klauzulowego, w trybie art. 788 § 1 w zw. z art. 789

lub art. 792 k.p.c. Nadto, Sąd I instancji wskazał, że powodowej spółki nie łączy już z pozwanymi – poza Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddziałem w W. – żaden stosunek prawny, który byłby następstwem wstąpienia przez nią w prawa i obowiązki Przedsiębiorstwa (...) w L., co powoduje, że nie ma ona interesu prawnego w ustaleniu, jaki był zakres odpowiedzialności za wygasłe już zobowiązania. Sąd I instancji podkreślił, że powództwo z art. 189 k.p.c. nie jest generalnym instrumentem ochrony prewencyjnej dla nabywcy przedsiębiorstwa umożliwiającym mu określenie sposobu spłaty należności bez wszczynania postępowania egzekucyjnego i ponoszenia z tym związanych kosztów, celem uniknięcia zajmowania rachunków bankowych i racjonalnego prowadzenia przedsiębiorstwa i tak uzasadniony interes powodowej spółki w wytoczeniu powództwa jest interesem faktycznym, który nie korzysta z ochrony przewidzianej w art. 189 k.p.c.

Sąd Okręgowy zwrócił także uwagę, że w sytuacji gdy kupujący lub przejmujący przedsiębiorstwo ma wielu wierzycieli, zgłoszenie się ich w różnych momentach spowoduje konieczność określenia wartości przedsiębiorstwa na nowo dla zaspokojenia każdego z wierzycieli, w związku z czym określenie jednorazowo, zgodnie z żądaniem pozwu wartości przedsiębiorstwa dla wszystkich wierzycieli byłoby sprzeczne z art. 47 ust. 2 powołanej ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji.

Wreszcie Sąd I instancji wskazał, że gdyby nawet przyjąć, iż strona powodowa posiada interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa, to nie zaoferowała ona dowodów pozwalających ustalić zakres odpowiedzialności, w szczególności zaś jakiegokolwiek materiału, który mógłby stanowić podstawę sporządzenia przez biegłego opinii szacunkowej.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

- art. 189 k.p.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 47 ust. 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji (...), poprzez niewłaściwą interpretację pojęcia interesu prawnego i przyjęcie, że stron nie łączy żaden stosunek prawny;
- art. 189 k.p.c. w zw. z art. 840 § 1 i 2, 788 § 1, 789 i 792 k.p.c. i art. 33 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji poprzez przyjęcie, iż strona powodowa może skorzystać w celu ochrony swoich interesów z powództwa przeciwegzekucyjnego;
- art. 47 ust. 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji (...) poprzez przyjęcie, że świadomość po stronie powoda istnienia zobowiązań Przedsiębiorstwa (...) wyłącza jego interes prawny w domaganiu się ustalenia górnej granicy jego odpowiedzialności.

Strona apelująca zarzuciła także naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

- art. 189 k.p.c. w zw. z art. 47 ust. 2 ustawy o prywatyzacji i komercjalizacji (...) w zw. z art. 72 § 2 w zw. z art. 73 § 2 w zw. z art. 195 § 2 w zw. z art. 203 § 1 i 4 k.p.c. poprzez uznanie, iż pomiędzy pozwanymi nie zachodzi współuczestnictwo konieczne, a w konsekwencji uznanie za dopuszczalne cofnięcie pozwu co do niektórych z nich;
- art. 227 w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez pominięcie opinii M. S.;
- art. 233 w zw. z art. 217 § 1 i 2 i art. 227 k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia wyłącznie na wyjaśnieniach stron pozwanych złożonych w pismach procesowych, wyjaśnieniach składanych w czasie rozpraw oraz przedłożonym przez Prokuratorię Generalną załączniku do protokołu rozprawy z dnia 14 czerwca 2011 roku i pominięcie dowodów z opinii biegłego sądowego, zeznań świadka M. S. oraz opinii prywatnej sporządzonej przez Spółkę Doradztwa (...);
- art. 217 § 1 i 2 w zw. z art. 278 § 1 w zw. z art. 284 w zw. z art. 249 § 2 w zw. z art. 233 k.p.c. w zw. z § 76 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości Regulamin urzędowania sądów powszechnych poprzez uznanie, że strona powodowa nie

zaoferowała dowodów pozwalających na ustalenie zakresu jego odpowiedzialności za zobowiązania Przedsiębiorstwa (...);

- art. 207 § 3 k.p.c. poprzez jego zastosowanie wobec powoda;

- art. 229 i 230 k.p.c. poprzez uznanie, że strona powodowa przyznała jakoby miała możliwość pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w trybie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób nie odpowiadający wymogom,

- art. 98 § 1 i 102 k.p.c. poprzez nałożenie na powoda obowiązku zwrotu pozwanemu Skarbowi Państwa wszystkich kosztów procesu, podczas gdy koszty postępowań zażaleniowych oraz ze skargi kasacyjnej w wysokości 14.400 złotych nie powinny obciążać powoda, bowiem powstanie tych kosztów było wynikiem podniesienia przez pozwanego zarzutu niedopuszczalności drogi sądowej.

Podnosząc powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o uchylenie wyroku z uwagi na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W odpowiedzi na apelację Skarb Państwa – Naczelnik Urzędu Skarbowego w L. wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego.

Strona pozwana Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o. wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

O oddalenie apelacji i zasądzenie od strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego wniosła także spółka (...) spółka z o.o.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.. Skuteczność przedmiotowego zarzutu ograniczona jest do sytuacji, w której treść uzasadnienia skarżonego wyroku uniemożliwia kontrolę instancyjną. W systemie apelacyjnym, w którym Sąd II instancji jest sądem merytorycznym a postępowanie odwoławcze jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszoinstancyjnym, uchybienia w formie uzasadnienia, nieprowadzące do trudności w identyfikacji motywów rozstrzygnięcia sprawy, nie mają znaczenia dla możliwości rozpoznania apelacji. W tym kontekście wskazać należy, że z treść uzasadnienia Sądu Okręgowego w oczywisty sposób wynika treść dokonanych ustaleń oraz motywy, którymi kierował się Sąd przy dokonywaniu oceny prawnej.

Ustalenia dokonane w pierwszej instancji Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne. Sprowadzają się one do okoliczności bezspornych, a czynienie dalej idących ustaleń było bezprzedmiotowe.

Podstawą wyrokowania była ocena, że powód nie ma interesu prawnego w uzyskaniu ustalenia objętego żądaniem pozwu, tym samym zasadność tego poglądu czyni zbędnym prowadzenie postępowania dowodowego ukierunkowanego na stwierdzenie okoliczności merytorycznych, objętych żądanym ustaleniem. Z tych przyczyn bezzasadne są wszelkie zarzuty strony apelującej kwestionujące pominięcie przez Sąd wnioskowanych dowodów. W szczególności nie doszło w sprawie do naruszenia art. 227 k.p.c.

Nadto nieuzasadniony jest także zarzut naruszenia przepisu art. 227 w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez pominięcie opinii M. S... Dokument ten mógł stanowić jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała wyraziła zawarte w niej stanowisko, nie mogła natomiast zastąpić dowodu z opinii biegłego.

Nieprzydatny dla ustalenia okoliczności istotnych w sprawie był także dowód z przesłuchania świadka M. S.. Okoliczności sporządzenia przez tego świadka opinii prywatnej nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przesłuchanie świadka na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy w istocie sprowadzałyby się do

dokonania przez niego oceny faktów w odniesieniu do posiadanej wiedzy specjalistycznej, co naruszałoby istotę tego środka dowodowego.

Nietrafny okazał się zarzut naruszenia przepisów art. 229 i 230 k.p.c. poprzez uznanie, że strona powodowa przyznała jakoby miała możliwość pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w trybie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Okoliczność taka nie została uznana przez Sąd I instancji za przyznaną. Przyznanie takie nie miałyby znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem przyznaniu podlegać mogą jedynie fakty, nie zaś prawo. Ocena czy strona powodowa w świetle obowiązujących przepisów ma możliwość wystąpienia z powództwem przeciwegzekucyjnym należy do sfery rozważań prawnych Sądu, a nie faktycznej podstawy rozstrzygnięcia.

Nie mógł odnieść skutku zarzut naruszenia przepisów art. 72 § 2. i art. 73 § 2. w zw. z art. 195 § 2 i art. 203 § 1 i 4 k.p.c. Na podstawie przepisu art. 380 k.p.c. Sąd drugiej instancji, na wniosek strony, rozpoznaje tylko te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia. Postanowienie o umorzeniu postępowania w stosunku do pozwanych, co do których strona powodowa cofnęła pozew jest zaskarżalne i jako prawomocne jest wiążące i nie podlega ocenie w postępowaniu apelacyjnym.

Niezależnie od powyższego nie sposób podzielić poglądu strony apelującej, że w niniejszej sprawie, po stronie pozwanej, zachodzi współuczestnictwo konieczne. Treść żądania pozwu nie zmierza do ukształtowania treści stosunku prawnego między stronami, jak też nie ma takiego charakteru, by łączny udział wszystkich pozwanych był w sprawie konieczny. Natomiast nawet przy przyjęciu argumentacji strony powodowej to wskazać należy, że w sprawie poza sporem pozostaje, że wszyscy pozwani – za wyjątkiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – nie są wierzycielami strony powodowej, skoro wierzytelności nabytego przedsiębiorstwa wobec tych pozwanych zostały zaspokojone.

Apelacja strony powodowej okazała się bezzasadna i jako taka podlegać musiała oddaleniu.

W pierwszej kolejności – w ocenie Sadu Apelacyjnego - żądanie pozwu nie mieści się w granicach hipotezy normy wyrażonej w art. 189 k.p.c. Powołany przepis umożliwia żądanie ustalenia przez Sąd jedynie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego pomiędzy stronami postępowania lub prawa podmiotowego przysługującego jednej ze stron. Żądania pozwu nie można uznać za żądanie ustalenia istnienia pomiędzy stroną powodową, a każdym z pozwanych podmiotów stosunku prawnego. Strona powodowa nie określiła bowiem w żądaniu treści takiego spornego stosunku prawnego łączącego ją ze wszystkimi bądź z każdym z pozwanych z osobna. Żądania pozwu nie można także zakwalifikować jako żądania ustalenia istnienia prawa. Ustaleniem prawa w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest ustalenie przysługiwania jednej ze stron prawa podmiotowego, z którego wypływać mogą jej uprawnienia w stosunku do drugiej ze stron. Nie jest natomiast ustaleniem prawa ustalenie treści normy prawnej, poprzez dokonanie jej wiążącej wykładni, ani też uzupełnienie luki w prawie, a tym bardziej dokonanie korekty normy prawa. Ograniczenie odpowiedzialności strony powodowej za zobowiązania Przedsiębiorstwa (...) nie ma charakteru przysługującego jej prawa podmiotowego, a żądanie ustalenia granic tej odpowiedzialności oraz kolejności zaspokajania wierzycieli stanowi de facto żądanie skorygowania przez Sąd w drodze wyroku normy prawa zawartej w przepisie art. 47 ust. 2 ustawy o prywatyzacji i komercjalizacji z uwagi na niemożliwość – w ocenie skarżącego – realizacji wypływającego z tej normy uprawnienia powoda i jednocześnie ustalenia faktu – wartości przedsiębiorstwa. Sąd I instancji słusznie przy tym wskazał, iż kwotowe ustalenie granicy odpowiedzialności zgodnie z żądaniem pozwu, jakkolwiek prowadziłoby do ustabilizowania sytuacji prawnej powoda, byłoby sprzeczne z przepisem art. 47 ust. 2 ustawy o prywatyzacji i komercjalizacji, prowadziłoby bowiem do sytuacji, w której zakres odpowiedzialności strony powodowej nie byłby wbrew wyraźnej dyspozycji tego przepisu uzależniony od aktualnej wartości Przedsiębiorstwa.

W tym stanie rzeczy ponownego podkreślenia wymaga, iż – wbrew twierdzeniom strony apelującej – żądanie pozwu nie zmierza do ustalenia zasad jej odpowiedzialności wobec pozwanych, skoro zasady i granice tej odpowiedzialności zostały ukształtowane art. 47 ust. 2 ustawy o prywatyzacji i komercjalizacji. Zważyć należy, że w zasadniczej części żądanie pozwu stanowi powtórzenie treści normy prawnej.

W istocie zgłoszone powództwo zmierza do ustalenia i zakwestionowania wartości nabytego przez stronę powodową przedsiębiorstwa. Z argumentacji przedstawionej przez stronę powodową wynika, iż konieczność zgłoszenia

powództwa związana jest m.in. z zakwestionowaniem prawidłowości ustalenia wartości tego przedsiębiorstwa w procesie jego nabycia. Tym samym zawarte w żądaniu pozwu ustalenie dotyczy sfery faktów a nie prawa.

Podkreślenia przy tym wymaga, że granice odpowiedzialności strony powodowej za wierzitelności nabytego przedsiębiorstwa – w świetle cyt. wyżej art. 47 ust.2 – są określone. To, jaka – w ramach tak określonych granic odpowiedzialności - jest treść stosunku prawnego pomiędzy stroną powodową a każdym z pozwanych zależy od okoliczności faktycznych, w tym wartości nabytego przedsiębiorstwa. Samo żądanie pozwu zmierza jedynie do ustalenia wartości tego przedsiębiorstwa, nie jest natomiast ukierunkowane na skonkretyzowanie treści stosunku prawnego lub prawa.

Zważyć zatem należy, że sytuacji, gdy żądanie pozwu nie dotyczy ustalenia (istnienia albo nieistnienia) prawa lub stosunku prawnego, a zmierza do ukształtowania prawa lub ustalenia stanu faktycznego lub faktu powództwo podlega oddaleniu (por. orz. SN z 17 kwietnia 1951 r., C 530/50, LexPolonica nr 404983, OSN 1952, nr 1, poz. 39; post. SN z 7 kwietnia 2010 r., II PK 167/09, LexPolonica nr 3870756). Powództwo nie mogło zatem zostać uwzględnione nawet w wyniku wykazania przez stronę powodową istnienia interesu prawnego w jego wytoczeniu.

Niezależnie od powyższych rozważań Sąd Odwoławczy w pełni podziela argumentację Sądu I instancji odnoszącą się do braku po stronie powoda interesu prawnego w wytoczeniu powództwa. Podniesione przez stronę apelującą w tym zakresie zarzuty odnoszące się do naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego nie mogły odnieść skutku.

Sąd I instancji słusznie uznał, iż po stronie powodowej brak interesu prawnego w wytoczeniu powództwa. Wbrew zarzutowi apelacji swojej oceny Sąd I instancji nie oparł na ustaleniu świadomości powodowej spółki w dacie sprzedaży istnienia zobowiązań Przedsiębiorstwa (...). Sąd I instancji prawidłowo uznał, iż strona powodowa może na innej niż powództwo o ustalenie drodze osiągnąć w pełni ochronę swych praw. Błędne jest stanowisko strony skarżącej, iż nie może realizować swych praw w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego. Strona może skutecznie bronić się przed egzekwowaniem należności cywilnych ponad wartość nabytego przedsiębiorstwa w oparciu o przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., natomiast na podstawie art. 840 § 2 k.p.c. może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w stosownym postępowaniu także, gdy podstawą egzekucji jest pochodzący od organu administracyjnego tytuł, który podlega zaopatrzeniu w sądową klauzulę wykonalności. Ograniczenie odpowiedzialności na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji mieści się w zakresie pojęcia niemożności egzekwowania zobowiązania, o której mowa w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c (jako niemożność egzekwowania ponad kwotę odpowiadającą wartości przedsiębiorstwa). Dla oceny istnienia po stronie powodowej interesu prawnego w wytoczeniu powództwa nie ma znaczenia okoliczność, czy przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przewidują możliwość pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, także bowiem dokonanie ustalenia zgodnie z żądaniem pozwu nie zabezpieczyłoby interesów strony powodowej w tym postępowaniu.

Jak słusznie wskazał już Sąd I instancji także chęć uniknięcia ponoszenia ewentualnych kosztów (procesowych czy też związanych z każdorazową wyceną przedsiębiorstwa) jest elementem interesu faktycznego, a nie interesu prawnego strony.

W ustalonym stanie faktycznym w pełni uzasadnione było także przyjęcie przez Sąd Okręgowy, iż stron postępowania (za wyjątkiem ZUS) nie łączy żaden stosunek prawny. Stosunki wynikające z przejścia na stronę powodową zobowiązań Przedsiębiorstwa (...) wygasły wskutek zaspokojenia roszczeń, strona powodowa nie wykazała zaś powstania zobowiązań pozwanych wobec niej z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Jednocześnie zauważyć należy, że nawet przy przyjęciu, iż strony łączył wskazany stosunek zobowiązaniowy, nie uzasadniałby on interesu prawnego strony powodowej w żądaniu ustalenia. W takim bowiem wypadku interes strony powodowej znajdowałby pełniejszą ochronę w powództwie o zapłatę.

W tym stanie rzeczy apelacja strony powodowej jest bezzasadna.

Chybiony jest zarzut naruszenia przepisów art. 98 § 1 i 102 k.p.c. poprzez nałożenie na powoda obowiązku zwrotu pozwanemu Skarbowi Państwa wszystkich kosztów procesu. Obciążenie stron kosztami postępowań wadliwych uzależnione jest od ostatecznego wyniku sprawy. Okoliczność, iż zarzut niedopuszczalności drogi sądowej okazał się nieuzasadniony nie oznacza, że podnosząc go i popierając strona pozwana nie ponosiła kosztów niezbędnych do celowej obrony.

Mając na względzie powyższe, na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. Sąd Odwoławczy orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach procesu poniesionych przez strony w postępowaniu apelacyjnym Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99 k.p.c. zasądając od strony powodowej jako przegrywającej sprawę na rzecz pozwanych, którzy wnosili o oddalenie apelacji, jako stron wygrywających sprawę, poniesione przez nich koszty procesu w postaci wynagrodzenia pełnomocników procesowych obliczonego, zgodnie z przepisem § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2004 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2002.163.1348 ze zm.) oraz § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2004 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2002.163.1349 ze zm.) w kwotach po 5.400 zł.